

ETNOLOGIE VÝCHODNÍCH SLOVANŮ

Barbora Navrátilová Machová
Podzim 2023

HMOTNÁ KULTURA II

- Jak studovat fenomény hmotné lidové kultury v současném kontextu?
- Aspekty jako symbolika, patriotismus, nacionalismus, komercializace (suvenýry), etnodesign - lidové umění
- 3 příklady (ruská *chochloma* a *matrjoška*, ukrajinské *pysanky* a *vyšyvanka*)

Nástěnná malba francouzského streetartového umělce Seta v Charkově z roku 2013 [Zdroj:https://1.bp.blogspot.com/-Q26gijl5-m0/UW_FybuX3I/AAAAAAAAAnow/8RDxuz80u2s/s1600/streetartnews_seth_ukraine-1.jpg](https://1.bp.blogspot.com/-Q26gijl5-m0/UW_FybuX3I/AAAAAAAAAnow/8RDxuz80u2s/s1600/streetartnews_seth_ukraine-1.jpg)

Příklad č. 1 *chochloma a matrjoška*

Příklad č. 1

Světově známé suvenýry z
Ruska.

Chochloma a matrjoška

- **Chochloma** nebo chochlomská malba (*Хохлома, Хохломская роспись*) - ruské umělecké řemeslo, spočívající ve zdobení dřevěného nádobí barevnými ornamenty z regionu Závolží (Nižnyj Novgorod)
- [Russian handicrafts: Khokhloma painting \(VIDEO\) - Russia Beyond \(rbth.com\)](http://rbth.com)

Motivy chochlomské malby na současných předmětech:

[Russian patterns: 5 objects mistakenly colored with 'khokhloma' - Russia Beyond \(rbth.com\)](http://rbth.com)

Petrykivka –
malba na dřevo
na Ukrajině

Ruské nebo ukrajinské?

[Petrykivka decorative painting as a phenomenon of the Ukrainian ornamental folk art - intangible heritage - Culture Sector - UNESCO](#)

Matrjoška (матрѣшка)

- dřevěná hračka - figurky zapadající jedna do druhé
- první matrjošku sestavili umělecký řezbář Vasilij Zvězdočkin a malíř Sergej Maljutin 1890
- Video - ruční výroba matrjošek

[Russian handicrafts: Matryoshka, the nesting doll - Russia Beyond \(rbth.com\)](http://RussiaBeyond.com)

Zdroj: Russian Political Matrioshka Dolls In Baku Azerbaijan Market 2013 [Fine Art America](#)

Bill Clinton

B. Clinton

B. May

B. M.

B. Clinton

D. M.

fineart
america

Příklad č. 2 Ukrajinské *pysanky*

Dva základní typy tradičních *pysanek* na Ukrajině

[Outline \(pysanky.info\)](http://pysanky.info)

Zdobení voskem pomocí špendlíkové hlavičky nebo zápalky, typické pro lemkovské a bojkovské (rusínské) oblasti (Zakarpátí, Slovensko, Polsko)

Vosková batika - zdobení pomocí pera
- většina území Ukrajiny

Oblíbené vzory a regionální specifika

Regionální specifika

- detailní vyobrazení vzorů ze všech regionů Ukrajiny

[Regional Patterns \(pysanky.info\)](http://pysanky.info)

[Outline \(pysanky.info\)](http://pysanky.info)

Typ dekoru *sorokoklyn* neboli „40 trojúhelníků“. Oblíbený po celé Ukrajině, především etn.oblast Podolí

Zdobení vajíček korálky v oblasti Bukoviny
(pravoslavné ženské kláštery)
[Biserky Бісерки \(pysanky.info\)](http://Biserky Бісерки (pysanky.info))

Rozsáhlá sbírka kraslic - Muzeum Pysanky z r. 2000,
Kolomyja, Ivanofrankivská oblast
Muzeum Pysanka v Kolomyji | Karpatium

[Музей Писанка | Музей Писанкового Розпису](#)
[Експозиція | Коломиї](#)
[Івано-Франківська область Україна](#)
pysanka.museum

Pysanky jako platforma protiruského odporu 2022

- [ВОЦК Щедрик - Сьогодні у ВОЦК Щедрик Фоміна Анастасія та Юлія... \(facebook.com\)](https://www.facebook.com/vozkshedryk)

Příklad č. 3 *Vyšyvanka* - oděv s politickým podtextem

Dívka ve vyšyvance s vinkem 1916 a 2016
Zdroj: wikipedia

Nástěnná malba v Kyjevě [\(5.ua\)](#)

Dražba košile prezidenta V. Zelenského, kterou měl na sobě 19. května 2022 (Den vyšyvanky)

[WAR IN UKRAINE: President Zelenskyy's Traditional Embroidered Shirt Sells For USD 100,000 At Washington DC Auction - News RealPress \(realpressglobal.com\)](https://www.realpressglobal.com/news/war-in-ukraine-president-zelenskyy-s-traditional-embroidered-shirt-sells-for-100000-at-washington-dc-auction)